

Bá»• Tá»t cá»• truyá»n IÃ Äi ngÆ°á»£c vá»i thá»t giá»i

Ä»ng gÁ»p cá»§a VÃ»nh ThÃ»ng
22/02/2017

Bĩ T»t cũ truyÁ»n là i ng°ác vÙi th»t giÙi

* V)nh Thông

Trong các n m qua, Á xuýt gÙp T»t Nguyên án vào T»t

D»ng IẾch và ón T»t theo LẾch d»ng c»a GS Võ Tòng Xuân ã nh-n °ác r»t nhiÁu
sñ quan tâm c»a d° lu-n. NhiÁu ý ki»n c»ng hÙ quan iÃm này, th-m chí có ý ki»n
còn cho r»ng nên bĩ h³n T»t Nguyên án. Tuy nhiên, d°Ùi góc nhìn v n hóa, Ùc
gi£ V)nh Thông cho r»ng, bĩ T»t cũ truyÁ»n mÙi th»c sñ là i ng°ác vÙi th»t giÙi.
Chúng tôi xin ng nguyên v n quan iÃm c»a tác gi£ V)nh Thông:

Ä

T»t Nguyên án là nét v n hóa -c tr»ng c»a ViÇt Nam và Á òng,
mang tính thiêng liêng và n sâu vào tâm th»c cÙng Óng hàng ngàn n m. HiÇn nay
nhiÁu ng°Ýi ViÇt Nam

Á nghỄ chuyÃn ón T»t theo Âm IẾch sang D»ng IẾch Ä hÙi nh-p vÙi th»t giÙi.
Tuy nhiên, iÁu ó có th»c sñ là hÙi nh-p, hay chính chúng ta ang i ng°ác vÙi
th»t giÙi?

T»t Nguyên án là

nét v n hóa -c tr»ng c»a ViÇt Nam.

V n hóa

là sñ a d»ng và khác biÇt

NhiÁu

ng°Ýi ngh), ón T»t Âm IẾch trong khi th»t giÙi ón T»t D»ng IẾch là i ng°ác vÙi
th»t giÙi. Nh»ng bài viçt này chúng tôi cho r»ng, bĩ T»t cũ truyÁ»n mÙi th»c sñ
là i ng°ác vÙi th»t giÙi, vì sao? Vì nh»ng ng°Ýi cũ xúy bĩ T»t, dùng góc nhìn
kinh t»t Ä phân tích, d°Ýng nh° hí quên r»ng T»t là mÙt s£n ph©m v n hóa. Hãy
thí phân tích nó d°Ùi góc nhìn v n hóa!

MÙt Ęnh

ng) a vÁ v n hóa khá phÕ biçn là Ęnh ng) a c»a F. Mayor (Cñu TÕng Giám Ñc
UNESCO): V n hoá bao gÕm t»t c£ nh»ng gì làm cho dân tÙc này khác vÙi dân tÙc
khác, t» nh»ng s£n ph©m tinh vi hiÇn ÿi nh»t cho çn tín ng°áng, phong t»c t-p
quán, IÑi sÑng và lao Ùng .

VÁ m-t

khoa híc, d) nhiên còn nhiÁu cách Ęnh ng) a khác nhau vÁ v n hóa. Song, quan
iÃm v n hóa là sñ a d»ng và khác biÇt c; b£n °ác ð»a nh-n trên toàn th»t
giÙi. T» Liên HiÇp QuÑc, UNESCO, çn các quÑc gia, các tÕ ch»c& Áu l»y quan iÃm
này làm c; sß cho các v»n Á v n hóa.

Do ð»a

nh-n quan iÃm ó, nên không dân tÙc nào có nhu c§u xóa bĩ sñ khác biÇt. Có l½,
ng) i tr» ng°Ýi ViÇt Nam.

D°Ýng nh° chÉ có ng°Ýi ViÇt Nam

là dân tÙc duy nh»t trên th»t giÙi muÑn bĩ T»t cũ truyÁ»n Ä ón T»t theo ph»ng
Tây. Óng ng) a chúng ta muÑn xóa bĩ iÁu mà th»t giÙi theo uÕi: sñ khác biÇt
và a d»ng. Chúng ta ang i ng°ác vÙi th»t giÙi!

Không

thÃ ánh Óng r»ng bĩ T»t thì »t n°Ùc s½ phát triÃn. Trung QuÑc, Hàn QuÑc
không bĩ T»t Nguyên án mà »t n°Ùc v«n phát triÃn. Singapore

và Malaysia

mxi n m có 4 l§n m»ng n m mÙi, do có nhiÁu tÙc ng°Ýi vÙi v n hóa khác nhau, hí
v«n phát triÃn. Cambodia,

Lào, Thái Lan ón T»t theo Ph-t IẾch vào tháng 4, hí v«n hài lòng. Và òng £o
h; n c£ là các quÑc gia theo HÓi giáo, ón T»t Roya vào tháng 10 HÓi IẾch, hí §y
tñ hào.

Không

thÁ so sánh vÙi Nh-t B£n

NhiÁu

ng°Ýi ã phân tích vÁ viÇc Nh-t B£n bĩ Tçt cÕ truyÁn. Bài viçt này chúng tôi chÉ xin óng góp thêm mùt chi tiçt vÁ thÝi jì.

ThÝi

Minh TrỄ, Nh-t B£n quyçt tâm bĩ v n hóa ci Á çn vÙi v n minh ph°ing Tây, vÙi quan iÁm thoát Á lu-n , cho r±ng v n hóa Á ông lçc h-u, còn ph°ing Tây hiÇn jì. Cùng thÝi iÁm ó, cuNĩ thç k÷ XIX cing là giai ojn thỄnh hành quan iÁm vỄ châu Âu . MÙt sNĩ nhà nghiên cứu (ch°ng hçn Tylor, Morgan) cho r±ng v n minh châu Âu là trung tâm và chu©n mĩc Á mĩi dân tÙc ph°n ¥u phát triÁn.

Quan iÁm

này sÙm bỄ phê phán và phê phán çn t-n ngày nay, nh°ng không phÈi nó không Á lçc h°ßng. ønh h°ßng §u tiên là các ç quNc thĩc dân lã dĩng Á i khai hóa các dân tÙc man dã . MÙt ãnh h°ßng khác là khiçn các quNc gia kém phát triÁn c£m th°y tĩ ti vÁ v n hóa cça mình. Nh-t B£n là mùt tr°Ýng hãp nh° thç.

Ng°Ýi

Nh-t vÙi m-c c£m vÁ mùt ¥t n°Ùc nghèo nàn, không tránh khĩi viÇc. Á cao quan iÁm vỄ châu Âu . Theo ào Trinh Nh¥t, hí say mê ph°ing Tây çn ù không sót cái hay nào cça Tây ph°ing mà Nh-t không bĩt ch°Ùc . Hĩ áp dĩng mô hình ph°ing Tây mùt cách quá máy móc, chính hí phç nh-n sNĩ khác biÇt và a dĩng cça v n hóa.

Công sé

Nh-t B£n Hideo Suzuki trỄ Ýi phĩng v°n trên báo Lao ùng r±ng: Theo D°ing IỄch, ngày 1/1 h±ng n m s½ bĩt §u mùa xuân, nh°ng trên thĩc tç, thÝi tiçt tçj Nh-t vô cùng lçnh giá trong tháng 1. Vì v-y, r¥t khó cho mĩi ng°Ýi c£m nh-n mùt mùa xuân mÙi ang vÁ. Còn nçu theo âm IỄch cÕ truyÁn, mùa xuân s½ úng h'n hçn, vì ngày §u cça mùa xuân th°Ýng rçj vào tháng 2. Khi ó, hoa m-n ã nß kh'p nçj và kho£ng 1 tháng sau (tháng 3 D°ing IỄch), s'c xuân s½ tràn ng-p tçj Nh-t B£n vÙi hoa anh ào nß .

ViÇt Nam

ang gi«m lên vçt xe Õ

Nh° ã

nói ß ph§n §u, quan iÁm vÁ v n hóa cça thç giÙi thç k÷ XXI là tôn trĩng sNĩ khác biÇt và a dĩng, không có v n hóa cao hay th°p, không có v n hóa nào là mô hình chu©n ÁỄnh h°Ùng cho các truyÁn thNĩng khác.

V-y mà

ng°Ýi ViÇt Nam sNĩng trong thç k÷ XXI nh°ng không áp dĩng quan iÁm cça thç k÷ XXI giNĩng thç giÙi, mà quay vÁ thç k÷ XIX gi«m lên vçt xe Õ vỄ châu Âu mà thç giÙi ã lên án suNĩ mùt thç k÷ r°ái. Chúng ta ang hÙi nh-p hay ang i ng°ác vÙi thç giÙi?

Khai bút ngày xuân

mÙt phong tác 'p trong dỄp Tçt cÕ truyÁn.

Tçj sao

ng°Ýi ph°ing Tây có thÁ nghẾ kho£ng mùt tu§n tē Giáng sinh çn §u n m D°ing IỄch mà chúng ta không thÁ nghẾ b£y ngày Tçt Âm IỄch, lçj òi phÈi phãc tùng theo hí. Nçu °ác hĩ, có l½ ng°Ýi ph°ing Tây cing không muNĩn ViÇt Nam bĩ Tçt cĩ truyÁn, vì tē nhĩ hí ã °ác giáo dãc tôn trĩng sNĩ khác biÇt. Chúng ta thì không. Chúng ta chÉ biçt vĩng ngoçj và phãc tùng v n hóa cça dân tÙc khác.

D)

nhĩen, v n hóa không b¥t biçn mà thay Õi phù hãp vÙi thÝi jì, môi tr°Ýng, con ng°Ýi& Song, mĩi thay Õi Áu có quy lu-t. -c tr°ng quan trĩng cça v n hóa là giá trỄ, mùt biÁu t°ãng v n hóa chÉ m¥t i khi không còn ç giá trỄ Á áp éng nhu c§u cça chç thÁ v n hóa. Không thÁ bĩt v n hóa phãc tùng kinh tç, nh° thç là ang sa vào quyçtỄnh lu-n kinh tç .

Kçt

thúc bài viçt này, chúng tôi xin trích d«n mãc tiêu trong Th-p k÷ QuNĩc tç phát triÁn v n hóa (1988 1997) cça Liên HiÇp QuNĩc: Không phát triÁn kinh tç jn thu§n, mùt chiÁu, b¥t ch°p t¥t c£, và cãng không hy sinh v n hóa Á Õi l°y phát triÁn kinh tç .

Theo VTC News